

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/267/2021
Identifikačné číslo spisu: 7910212117
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:7910212117.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu „ik“ INTERKONTAKT a.s., so sídlom Trakanská 15/10, Čierna nad Tisou, IČO: 31 670 024, zastúpeného advokátkou JUDr. Blankou Nagyovou, so sídlom v Košiciach, Štúrova 44, proti žalovanému Ing. E. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/XX, R. X. L., zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Csákóm, so sídlom v Rožňave, Hviezdoslavova č. 4, o náhradu škody vo výške 160,- eur, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 16C/45/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2020 sp. zn. 6Co/232/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 26. apríla 2019 č.k. 16C/45/2010-657 rozhodol výrokom I., že žalobu o vydanie tlačiarne EPSON FX 2170, rok výroby 1998, zamietá. Výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 160,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom III. rozhodol, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením a výrokom IV. nárok žalovaného na priznanie separátnych trov konania za účasť na pojednávaní 17.06.2013 zamietol.

1.1. Rozhodol tak o žalobe doručenej súdu dňa 14. 09. 2010, ktorou sa žalobca pôvodne domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť vydať mu tlačiareň značky EPSON FX 2170, rok výroby 1998, v priebehu konania petit rozšíril o eventuálny petit zaplata sumy 160,- eur. Tlačiareň je vo vlastníctve žalobcu, nikdy nebola vyradená a bez súhlasu žalobcu sa nachádza u žalovaného, ktorý je jeho bývalým zamestnancom. Súd vec právne posúdil podľa § 123, § 126 ods. 1, § 120 ods. 1, 2, 3, § 442 ods. 1 a 3, § 443, § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Mal za to, že žalobca v spore preukázal nadobudnutie vlastníctva k hnutelnej veci - tlačiarne EPSON FX 2107, rok výroby 1998, vydania ktorej

sa domáha. Žalovaný na preukázanie svojho tvrdenia, že u žalobcu bolo viacero tlačiarňí takého typu a on odniesol nefunkčnú tlačiareň, neoznačil ani nepredložil žiaden dôkaz. Zároveň žalobca preukázal, že táto hnutelná vec sa nenachádza v jeho faktickej moci ako vlastníka, ale bez právneho dôvodu žalovaný túto vec od žalobcu zobral a dal (odovzdal/daroval) ju inej osobe, čím mu znemožnil užívať vlastnú vec bez právneho dôvodu a teda bránil žalobcovi, ako vlastníkovi veci pri výkone jeho vlastníckeho práva. V priebehu sporu bolo zistené, že tlačiareň EPSON FX 2170 vydať nemožno, nakoľko tlačiareň neexistuje, súd v tejto časti žalobu zamietol, nakoľko ide o eventúálny petit (rozsudok NS SR 4Cdo 113/2010, NS SR 3Cdo 347/2009). Následne sa zamerlal na posúdenie nároku na zapltenie sumy 160,- eur a dospel k záveru, že výšku škody určí podľa vlastnej úvahy (pretože výšku nároku možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, resp. ju nemožno zistiť vôbec, a to bez zavinenia žalobcu). Ustálil, že žalobcovi vznikla škoda v sume 160,- eur predstavujúcu hodnotu nákladov, ktoré by bolo potrebné žalobcom vynaložiť na získanie novej veci.

1.2. Pokiaľ ide o námietku premlčania, súd uzavrel, že nárok na náhradu škody, ktorú si uplatnil žalobca, premlčaný nie je. V tejto súvislosti súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR Obo 15/2013, ktorý odkazoval na judikatúru R 26/1975: „Nárok na ochranu vlastníctva sa nepremlčuje (§ 100 ods. 2 OZ). Premlčuje sa však nárok na náhradu všeobecnej ceny veci v tom prípade, keď žalovaný nemá už vec, vydania ktorej sa žalobca pôvodne domáhal. Tieto premlčacie doby začnú plynúť až vtedy, keď sa žalobca dozvie, že žalovaný už vec nemá, čo bude spravidla až v súdnom rozhodnutí“. Zároveň poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/2883/2006 uverejnený pod R 98/2009, v zmysle ktorého začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody formou tzv. eventúálneho petitu v žalobe o vydanie veci sa neviaže na okamih, odkedy žalovaný veci bezdôvodne zadržoval, ale až na okamih, kedy sa žalobca dozvedel, že škodca vec už nedrží a teda, že žaloba o vydanie veci sa stáva neaktuálnou. Iba týmto momentom sa totiž znížil jeho majetkový stav (vznikla škoda) v dôsledku toho, že žalobca vec už nemá. Až vtedy získal poškodený vedomosť o tom, že sa už nemôže domôcť ochrany svojich práv žalobou na vydanie veci a že mu parí len nárok na náhradu škody, ktorý možno práve pre takýto prípad uplatniť aj eventúalnym petitom. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 s prihliadnutím na § 257 CSP, keďže žalobca mal v konaní plný úspech, súd mu priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 29. septembra 2020 sp. zn. 6Co/232/2019 na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II., ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 160,- eur tak, že žalobu o zapltenie sumy 160,- eur zamietla, žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu 100%. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o nedôvodnosti vznesenej námietky premlčania. V zmysle § 106 ods. 1 a 2 OZ bolo potrebné osobitne ustáliť začiatok plynutia subjektívnej doby a začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby. Pri subjektívnej premlčacej dobe je podstatné, kedy poškodený nadobudol vedomosť o škode a o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá, preto v danom prípade súd prvej inštancie správne poukázal na súdnu prax a aj rozhodnutie NS ČR uverejnené pod R 98/2009, v zmysle ktorého začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody formou tzv. eventúálneho petitu v žalobe o vydanie veci sa neviaže na okamih, od kedy žalovaný veci bezdôvodne zadržoval, ale až na okamih, kedy sa žalobca dozvedel, že škodca vec už nedrží, a teda, že nemôže dôjsť k vydaniu veci. V danom prípade teda odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie ustálil začiatok plynutia subjektívnej doby na deň, kedy sa žalobca dozvedel o tom, že žalovaný nemôže tlačiareň vydať, lebo ju nemá vo svojej faktickej moci (nedrží u seba, pretože ju daroval).

2.1 Vo všeobecnosti subjektívna doba môže plynúť iba v rámci plynutia objektívnej premlčacej doby, t.j. dĺžka objektívnej premlčacej doby nemôže byť nikdy prekročená a to ani v prípade, ak by subjektívna doba mala ešte plynúť, prípadne ak plynúť ani nezačala. Preto aj pre posúdenie námietky premlčania vznesenej zo strany žalovaného bolo rozhodujúce ustálenie začiatku a konca plynutia objektívnej premlčacej doby. Rozhodnutie NS ČR sp. zn. 25 Cdo/2883/2006 uverejnené pod R 98/2009, na ktoré v odôvodnení poukázal súd prvej inštancie, nerieši otázku začiatku plynutia objektívnej premlčacej doby (iba subjektívnej). Rovnako túto otázku nerieši ani stanovisko NS ČR sp.zn. Cpj 34/74 zverejnené pod por. číslom Rc 26/1975 (z ktorého citoval Najvyšší súd SR v rozsudku sp.zn. Obo 15/2013 a na ktorý poukázal súd prvej inštancie). Odvolací súd vychádzal z úvahy, že pri nároku na zapltenie určitého

peňažného ekvivalentu za hnutelnú vec, ktorú nie je možné vydať, sa jedná o klasický nárok na náhradu škody, pri ktorom pre úspešnosť nároku musia byť splnené základné predpoklady, a to vznik škody, porušenie povinnosti a príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti a vznikom škody. Za porušenie povinnosti je v takomto prípade treba považovať to, že povinný (ktorý vec neoprávnene zadržoval) vec nevydal a ani ju vydať nemôže. Začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby je v zmysle § 106 ods. 2 OZ viazaný práve na deň, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla.

2.2 Odvolací súd poukázal na rozhodnutie NS ČR sp.zn. 33Cdo 1221/99 z 11.04.2001, kde NS ČR (v konaní o vydanie hnutelnej veci, event. náhradu škody) vychádzal z úvahy, že „začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 OZ sa viaže ku dňu, kedy došlo k udalosti, z ktorej vznikla škoda, t.j. v danom prípade najpozdejšie k dátumu 31.12.1990, kedy žalovaný už nemal nábytok, ktorý predal, vo svojej držbe. Objektívna trojročná premlčacia doba teda uplynula pred tým, ako bol nárok uplatnený na súde. Na tom nič nemení okolnosť, že až v priebehu sporu sa žalobca dozvedel, že žalovaný už nemá nábytok zverený na predaj, takže subjektívna premlčacia lehota podľa ust. § 106 ods. 1 OZ by zrejme bola k dátumu 14.4.1994 (deň uplatnenia nároku na súde) zachovaná.“ Odvolací súd sa s uvedenými úvahami stotožnil, a preto dospel k záveru, že v danom prípade je potrebné považovať za udalosť, z ktorej škoda vznikla, práve moment, od ktorého už žalovaný nemohol vec vydať, t.j. moment darovania. V zmysle § 106 ods. 2 OZ trojročná objektívna premlčacia doba začala plynúť od darovania tlačiarne, k čomu došlo koncom roka 2008 (t.j. najneskôr k 31.12.2008) a uplynula najneskôr 31.12.2011. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody eventuálnym petitom (žiadosťou, aby súd pripustil zmenu žaloby) dňa 5.12.2012, teda až po márnom uplynutí trojročnej objektívnej premlčacej doby. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s § 388 CSP zmenil tak, že žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov celého konania (na súde prvej inštancie i v odvolacom konaní) odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný bol v konaní plne úspešný, preto má nárok na náhradu trov celého konania, s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), dovolanie, ktorým, s poukázaním na prípustnosť mimoriadneho opravného prostriedku v zmysle § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na nové rozhodnutie. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP vidí dovolateľ v tom, že rozsudok odvolacieho súdu je prekvapivý, nedostatočne odôvodnený, arbitrárny, rozporný s princípmi právneho štátu. Podľa dovolateľa bol odvolací súd povinný ho v zmysle § 382 CSP vyzvať na vyjadrenie k zmene právneho posúdenia otázky premlčania, nakoľko odvolací súd dospel k odlišnému záveru ako súd prvej inštancie, dovolateľovi tak bolo odňaté právo namietat správnosť nového právneho názoru na inštančne vyššom súde. Nedostatok odôvodnenia vidí dovolateľ v tom, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup nie je dostatočne vysvetlený. Dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP dovolateľ formuloval v položení právnej otázky začiatku behu premlčacej doby pri eventuálnom petite. Dovolateľ zároveň podal návrh na odloženie právoplatnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 2 CSP s poukazom na to, že v prípade právoplatnosti rozsudku by vznikol žalovanému nárok na náhradu trov konania.

4. K dovolaniu žalobcu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť, priznať mu náhradu trov dovolacieho konania a nevyhovieť návrhu žalobcu na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“, „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť ako neprípustné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

10. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Dovolateľ prípustnosť dovolania s poukazom na § 420 písm. f/ CSP videl v nesprávnom procesnom postupe súdu, vedúcemu k porušeniu práva na spravodlivý proces z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvej inštancie, nebolo dostatočne odôvodnené a odvolací súd nepostupoval v súlade s ust. § 382 CSP, keď dovolateľovi nedal priestor na vyjadrenie k inému právnomu názoru odvolacieho súdu, ktorý viedol k zmene rozsudku súdu prvej inštancie.

11.1 Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré porušenie tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti, keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné.

11.2 Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne

námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10, 9 Cdo 248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11.3 V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Z odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu, s ktorým sa nestotožnil. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil.

11.4 Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že za rozhodné pre zmenu právneho posúdenia oproti rozhodnutiu súdu prvej inštancie považoval odvolací súd plynutie subjektívnej a objektívnej premlčacej doby v zmysle § 106 ods. 1 a 2 OZ. Súd prvej inštancie v súvislosti so žalovaným vznesenou námietkou premlčania posudzoval len plynutie subjektívnej premlčacej doby, pričom podľa názoru odvolacieho súdu bolo potrebné vyhodnotiť aj plynutie objektívnej premlčacej doby, pričom v bodoch 37. - 52. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu tento dostatočne jasne, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnil svoj záver o uplynutí objektívnej premlčacej doby, a teda o potrebe zmeny vyhovujúceho rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ neuvádza žiadnu konkrétnu námietku, v čom vidí nedostatočnosť či arbitrárnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

11.5 Len samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f/ CSP. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Ďalšia námietka dovolateľa sa týkala prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa dovolateľa bol odvolací súd povinný ho v zmysle § 382 CSP vyzvať na vyjadrenie k zmene právneho posúdenia otázky premlčania, nakoľko odvolací súd dospel k odlišnému záveru ako súd prvej inštancie, dovolateľovi tak bolo odňaté právo namietať správnosť nového právneho názoru na inštančne vyššom súde.

12.1 Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý pri svojom rozhodnutí aplikuje ustanovenia právneho predpisu doposiaľ nepoužitého, bez splnenia podmienky výzvy podľa § 382 CSP (predtým § 213 ods. 1 OSP). Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 CSP je potrebná vždy, keď odvolací súd dospeje k záveru, že nárok treba posúdiť podľa celkom iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo síce podľa toho istého právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, ale podľa iného ustanovenia za súčasného splnenia podmienky, že toto iné zákonné ustanovenie je pre rozhodnutie veci rozhodujúce.

12.2 Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 OSP (odo dňa účinnosti CSP § 382 CSP), aby sa vyjadrili k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa

názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie vecí rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ OSP (odo dňa účinnosti CSP vada konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP).

12.3 V prejednávanej spore bola rozhodujúcou právnou otázkou otázka premlčania žalobou uplatneného nároku na náhradu škody, pričom súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd túto otázku právne posúdili v zmysle ust. § 106 ods. 1 a 2 OZ. Odvolací súd pri posúdení otázky premlčania neaplikoval iný právny predpis a ani ustanovenie právneho predpisu než tie, ktoré aplikoval už súd prvej inštancie, a preto odvolaciemu súdu nevznikla povinnosť v zmysle § 382 CSP vyzvať žalobcu na vyjadrenie k zmene právneho posúdenia. Otázka premlčania uplatneného nároku na náhradu škody bola predmetom rozhodovania súdu prvej inštancie, bola predmetom odvolania žalovaného a aj vyjadrenia žalobcu k tomuto odvolaniu, a teda žalobca mal dostatočný procesný priestor uviesť svoju argumentáciu pri posúdení tejto otázky. O prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu by bolo možné hovoriť len vtedy, ak by odvolací súd svoje zmeňujúce rozhodnutie založil na aplikácii právneho predpisu doposiaľ nepoužitého, resp. na posúdení takej právnej otázky, ktorá vôbec nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie.

13. Dovolateľ uplatnil tiež dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP, formuloval právnou otázkou začiatku behu premlčacej doby pri eventuálnom petite.

14. Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

15. Citované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenom (*ratione valoris*). Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď, vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenový znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy. K príslušenstvu pohľadávky (najčastejšie k výške úrokov, úrokov z omeškania, poplatku z omeškania, priznaným trovám konania) sa však pri určení výšky predmetu sporu neprihliada (Števec, M. Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2016, 1387-1388 s.).

16. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením dovolateľ namietal zmeňujúci výrok odvolacieho súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba o zaplatenie sumy 160,- eur. V súlade s citovaným ustanovením § 422 ods. 1 CSP je dovolací prieskum prípustný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy v čase podania žaloby (§ 422 ods. 2 CSP). V danom prípade žaloba o zaplatenie sumy 160,- eur bola podaná na súde prvej inštancie 05.12.2012 a nariadením vlády SR č. 343/2011 Z. z. zo dňa 20.10.2011 bola ustanovená suma minimálnej mzdy na rok 2012 na 327,20 eur za mesiac, t. j. desaťnásobok predstavuje sumu 3.272,- eur. Vzhľadom na nespĺnenie podmienky majetkového cenového dovolací súd nemohol pristúpiť k vecnému prieskumu napadnutého rozhodnutia z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/, c/ CSP.

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

18. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

19. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (por. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019).

20. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

21. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.